

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ О.М. СЕЛЕЗНЬОВОЇ «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ»¹

Сопілко І.М.,

*доктор юридичних наук, доцент,
директор Юридичного інституту
Національного авіаційного університету*

У сучасних умовах інтенсивного розвитку інформаційного суспільства особливої наукової ваги набирають дослідження, спрямовані на розв'язання теоретико-онтологічних та методологічних проблем інформаційного права. Одним з таких досліджень стала монографія О.М. Селезньової «Теоретико-методологічні основи інформаційного права України», у якій автор намагається комплексно дослідити складну юридичну природу інформаційного права України, виходячи з його багатостороннього змісту.

У своїй структурі монографія передбачає наявність передмови, шести розділів, висновків і списку використаних джерел, що зумовлює поступове й логічно-організоване з'ясування, характеристику, аналіз та вирішення конкретної проблеми.

На початку монографії О.М. Селезньова встановлює передумови формування та особливості становлення інформаційного права України. Базуючись на історичних даних, автором детально окреслюються такі етапи розвитку інформаційного права України, як донауковий етап (фактологічні передумови), початково-нормативний етап (юридичні передумови), початково-науковий етап (наукові передумови), вторинний етап (інформатизаційні передумови), етап невизначеності (термінологічно-онтологічні передумови), етап активної трансформації інститутів інформаційного права в умовах інформаційного суспільства та забезпечення їх нормативної регламентації (соціально-економічні передумови), сучасний етап.

Другий розділ монографії присвячено вивченню зарубіжного досвіду формування інформаційного права. Доцільним є вибір країн для порівняльного аналізу становлення в них інформаційного права: США та Великобританія (високорозвинуті держави англосаксонської правової сім'ї), Німеччина (високорозвинута держава романо-германської правової сім'ї), Молдова та Білорусія (держави, що мають схожі з Україною як стартові можливості, так і подальші тенденції розвитку). Акцентовано увагу на тому, що на відміну від вітчизняного законодавства зарубіжне законодавство спрямоване на забезпечення в першу чергу комплексу інформаційних прав, а не на адміністративно-правове регулювання інституцій інформаційного права, а також не є актуалізованим питання методу в теорії інформаційного права.

Загальнотеоретична характеристика інформаційного права України здійснюється у третьому розділі

монографії. Автором вивчається явище нормативних дефініцій в інформаційному праві, розглядаються сутність та система джерел інформаційного права, вносяться пропозиції стосовно системи принципів інформаційного права.

Четвертий розділ монографії присвячено ґрунтовному теоретико-методологічному аналізу юридичної природи інформаційного права. Вкажемо, що О.М. Селезньова визначає інформаційне право як самостійну галузь національного права України, причому критеріями відмежування його від інших галузей права є: а) головні критерії – предмет правового регулювання (перший рівень), принципи галузі, своєрідний понятійно-категоріальний апарат (другий рівень); б) допоміжний критерій – метод правового регулювання. Розглянувши матеріальні та формальні теорії розподілу галузей права на публічні та приватні, автор вказує, що інформаційне право знаходиться на межі зазначеного розподілу права та поєднує у собі як приватні, так і публічні начала.

Цікавим, на нашу думку, є п'ятий розділ монографії, в якому увага автора зосереджена на навчально-методичному забезпеченні дисципліни «Інформаційне право». Більше того, визначається роль інформаційних технологій саме для навчальної дисципліни «Інформаційне право».

У шостому розділі монографії подається авторська концепція інформаційного права України, а саме як структурована, взаємодіюча та взаємопов'язана єдність форм його прояву (науки, галузі права, навчальної дисципліни), із трьохкурсними предметом, методом, системою, принципами, яка обумовлена наявністю інформаційно-правових норм.

У монографії О.М. Селезньової можна знайти низку полемічних положень, які викликані новизною такої складної проблеми, як юридична природа інформаційного права України. Разом з тим ознайомлення з даною монографією дає змогу зробити висновки, що це одне з перших комплексних теоретичних досліджень юридичної природи інформаційного права. Викладені в ній положення є науково обґрунтованими та виваженими, що створює у читача цілісне уявлення про розглядувану проблему. В цілому монографія написана на високому рівні, виділяється глибиною дослідження і може внести відповідний вклад у науку інформаційного права.

¹ Селезньова О.М. Теоретико-методологічні основи інформаційного права України : [монографія] / О.М. Селезньова. – Чернівці : Місто, 2014. – 408 с.